

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

QK ./ riksåklagaren ang. våldtäkt

(Hovrätten för Västra Sveriges dom den 6 oktober 2016 i mål B 3842-16)

Riksåklagaren har förelagts att skyndsamt svara skriftligen på överklagandet, särskilt i fråga om behovet av ytterligare vägledande avgöranden rörande bevisvärdering i sexualmål.

Jag vill anföra följande

Inställning

Jag bestrider ändring av hovrättens dom. Jag motsätter mig inte att Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd i målet.

Bakgrund

QK har, såvitt nu är ifråga, mot sitt nekande dömts för våldtäkt. Påföljden har, med beaktande av annan brottslighet, bestämts till fängelse 2 år och 4 månader. Han har också utvisats ur riket med förbud att återvända före den 29 juli 2026. Överträdelse av förbudet kan medföra fängelse i högst 1 år.

Enligt det åtal som ligger till grund för hovrättens dom i fråga om våldtäkt har QK med våld tvingat målsäganden till samlag genom att med sina kropps krafter trycka ner målsäganden i en säng och hålla fast hennes armar och därefter penetrera henne vaginalt; allt mot målsägandens uttryckliga vilja. QK begick gärningen med uppsåt.

QK har medgett att han och målsäganden haft samlag. Enligt hans berättelse var samlaget dock frivilligt och ömsesidigt. Han har gjort gällande att målsäganden falskeligen anklagat honom för våldtäkt på grund av att han mot hennes vilja avslutat deras intima relation samt att han vägrat medverka som vittne i en polisutredning där målsäganden anmält en tidigare arbetskamrat för brott mot henne.

Målsäganden har förnekat att parterna haft en intim relation. Hovrätten har funnit att målsägandens berättelse jämte viss stödbevisning ska ligga till grund för bedömningen av åtalet.

Överklagandet till Högsta domstolen

QK har yrkat att han ska frikännas från åtalet för våldtäkt och att utvisningsyrkandet ska ogillas.

Enligt hans uppfattning finns det ett prejudikatintresse i att Högsta domstolen prövar hans överklagande och därvid uttalar sig dels i frågan på vilka grunder domstolen kan bortse från vittnesmål avlagda under ed, dels om förseningen av delgivning av brottsmisstanke med 10 månader ska påverka bevisvärdet av parternas uppgifter.

Målet i sak

På det underlag jag tagit del av instämmer jag i hovrättens bevisvärdering. Hovrättens dom bör därför fastställas.

Prövningstillstånd

Av 54 kap. 10 § rättegångsbalken följer att prövningstillstånd får meddelas endast om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen (prejudikatdispens) eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag (extraordinär dispens).

För prejudikatdispens krävs att ett avgörande av Högsta domstolen får generell betydelse för bedömningen av framtida mål som innehåller liknande frågeställningar.

Målet gäller bevisvärdering i sexualmål, där den huvudsakliga bevisningen består av målsägandens berättelse.

Högsta domstolen har genom flera avgöranden lagt fast riktlinjer för bevisvärdering i mål om sexualbrott där den huvudsakliga bevisningen utgörs av målsägandens uppgifter, se bl.a. NJA 1991 s. 83, NJA 1992 s. 446, NJA 2005 s. 712, NJA 2009 s. 447 I och II och NJA 2010 s. 671.

Såvitt jag kan bedöma har hovrätten i detta mål följt de riktlinjer för bevisvärdering som Högsta domstolen genom de aktuella avgörandena slagit fast. Frågan är om det finns behov av ytterligare vägledande uttalanden.

Bevisvärdering i mål av detta slag är en mycket grannlaga uppgift. Det bör därvid framhållas att bevisvärderingen inte sällan leder till olika utfall i tings- och hovrätt. Det är heller inte ovanligt, vilket också är fallet i detta mål, att det inom samma domstol förekommer skiljaktiga meningar avseende bedömningen av skuldfrågan. Mål av detta slag är vanligt förekommande i underrätterna. För att främja en enhetlig rättstillämpning är det värdefullt att Högsta domstolen med viss regelbundenhet prövar och därigenom ytterligare utvecklar hur bevisbedömningen ska ske i mål av detta slag. Mot denna bakgrund motsätter jag mig inte att prövningstillstånd meddelas.

Bevisning m.m.

Preliminärt åberopar jag samma bevisning som åklagaren åberopade i hovrätten. Jag ber dock att få återkomma med utvecklande av grunderna av min talan i sak, bevisuppgift samt med mina synpunkter på målets fortsatta handläggning för det fall Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd i målet.

Anders Perklev

My Hedström

Kopia till

Utvecklingscentrum Göteborg
Åklagarkammaren i Borås (AM-36412-14)
Kammaråklagaren John Nilsson